

ORGANİK ETLİK PİLİÇ YETİŐTİRCİLİđİ



Mustafa ÇINAR

Ziraat Yüksek

Mühendisi

Abdullah Uğur ÇATLI

Ziraat Yüksek

Mühendisi

Organik Etlik Piliç Yetiştiriciliğinin Önemi

- Son yıllarda tüketiciler tükettikleri gıdaların sağlık üzerindeki etkileri ile daha fazla ilgilenmeye başlamışlardır. Değişen tüketici talepleri doğrultusunda, etlik piliç üretiminde de kalite anlayışı daha fazla önem kazanarak kantitenin önüne geçmiştir.
- Organik etlik piliç yetiştiriciliğinde yavaş gelişen genotiplerin kullanılması, piliçlerin gezinme alanına çıkmaları ve otlama yapabilmeleri, yemlere GMO ürünler ve hayvansal kökenli yem hammaddelerinin katılmaması gibi nedenlerden dolayı tüketiciler tarafından daha sağlıklı, daha besleyici ve lezzetli olduğu düşünölen organik piliç eti pazarı özellikle A.B. ölkelerinde gelişim göstermektedir.
- Organik sistemin konvansiyonel sistem koşullarına kıyasla daha küçük işletmelerde üretim olanağı sağlaması, yoğun işgücü kullanımını gerektirmesi, ayrıca ürünlerinin daha yüksek fiyatla satılabilmesi etlik piliç yetiştiriciliğinde alternatif sistemlerin önemli bir kırsal kalkınma aracı olarak kabul edilmesine yol açmıştır.

1. Kapalı Barınak

Doğal havalandırmalı ve çevre kontrollü etlik piliç kümeslerinde 10 civciv/m² (en fazla 21 kg canlı ağırlık/m²) olacak şekilde yer ihtiyacı hesaplanmalıdır. Hayvan barınakları, sıhhi bir yapı malzemesinden inşa edilir,

barınak koşulları hayvanların biyolojik ve ırk ihtiyaçlarını karşılar. Hayvanlar yem ve suya kolayca erişebilmelidir. Barınaklar, bol miktarda doğal havalandırma ve ışık girişine izin vermelidir. Kümese dışarıdan kuş ve fare gibi zararlıların giremeyeceği şekilde önlem alınmalıdır.



Zeminin asgari 1/3'ü, parçalı veya ızgaralı yapıda değil, düz bir yapıda olmalı ve sap-saman, talaş, kum veya kısa çim gibi maddelerle kaplı olmalıdır.

Etlük piliçlerin büyüklüğüne göre giriş/çıkış delikleri olmalı ve bu delikler kanatlı barınağının her 100 m² si için asgari toplam 4 m uzunlukta olmalıdır.

Her bir etlik piliç barınağında 4800 adet etlik piliçten fazla hayvan barındırılmaz. Etlük piliçler açık yetiştirme koşullarında yetiştirilir ve kafeslerde tutulamaz.

Sağlık nedenleriyle, iki yetiştirme dönemi arasında kümeler ve gezinti alanları boş bırakılır, bu süre içerisinde binalar ve ekipmanlar temizlenir ve izin verilen maddelerle dezenfekte edilir.

2. Gezinti Alanı

Kanatlılar iklim koşullarının elverdiği durumlarda açık hava barınaklarına ulaşabilmeli ve bu durum yaşamlarının asgari 1/3'ünde uygulanmalıdır. Gezinti alanları çoğunlukla bitki örtüsü ile kaplanır. Gezinti alanı ihtiyacı için piliç başına 4 m² (170 kg /N/ha/yıl limitini aşmaması koşulu ile) alan verilmelidir. İki yetiştirme dönemi arasında bitki örtüsünün yeniden gelişmesine de imkân verilir.



3. Cıvciv

Organik hayvancılıkta, çevre koşullarına adaptasyon kabiliyeti yüksek olan ve hastalıklara dayanıklı ırklar seçilir. Organik etlik piliç yetiştiriciliğinde hızlı gelişen cıvcivler 81.gün, yavaş gelişen genotiplerin kullanılması durumunda asgari kesim yaşı 72 gündür.



Civcivler Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na ruhsatlandırılmış ve sertifikalandırılmış damızlıkçı işletmelerden temin edilmelidir.

4. Yem

Organik etlik piliç yetiştiriciliğinde, piliçler organik olarak üretilmiş kaba ve kesif yemlerle beslenir. Rasyonlarına kaba yem, taze veya kuru ot veya silaj eklenir.

Antibiyotikler, koksidiyostatikler, tıbbi ürünler ile büyümeyi veya üretimi artırıcı diğer maddeler hayvan beslenmesinde kullanılamaz.

Yem maddeleri, yem katkı maddeleri, yem işlemeye mahsus yardımcı maddeler ve hayvan beslenmesinde kullanılan ürünler; genetiği değiştirilmiş organizmalar veya bunlardan elde edilmiş ürünler kullanılarak üretilemez. Civcivler ilk 28 gün etlik civciv yemleri ile, 28. günden sonra kesim yaşına kadar etlik piliç yemleri ile beslenmelidir.

5. Yemlik ve Suluk

Kümes içinde yeterli sayıda yemlik ve suluk bulundurulmalıdır. Askılı yemlik kullanılacaksa 25 piliç için 1 yemlik, otomatik yemleme sistemlerinde piliç başına 10 cm yemlik uzunluğu veya yeterli tabak sayısı hesaplanır.



Civciv yemliği



Civciv suluğu



Askılı piliç yemliği



Askılı piliç suluğu



Nipel suluk sistemi ve nipel



Otomatik yemlik sistemi ve yem tabakları

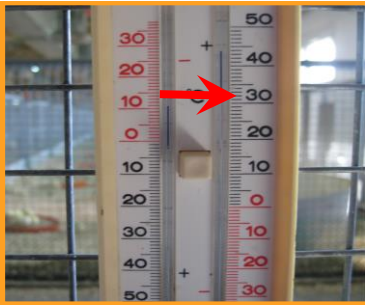
Askılı suluklarda 50 piliç için 1 suluk, nipel suluk sisteminde yeterli uzunluk ve nipel sayısı hesaplanmalıdır. Cıvciv büyütme döneminde 50 adet cıvciv için 1 adet cıvciv suluğu, 2 adet cıvciv yemiği hesap edilir.

6. Altlık

Altılık materyali olarak tercihen tozsuz kaba çam talaşı kullanılmalıdır. Çam talaşı temin edilemediği durumlarda bölgesel özelliklere uygun su çekme kapasitesi yüksek, piliçlere zarar vermeyecek altlık materyalleri kullanılabilir. Altılık 5-6 cm yüksekliğinde ve ortalama 5-6 kg/m² olmalıdır. Kullanılacak altlık materyalinin kuru olmasına dikkat edilmeli, ıslanırsa hemen değiştirilmelidir.

7. Sıcaklık ve Nem

Cıvcivler kümese gelmeden 24 saat önce kümes içi sıcaklığı cıvciv seviyesinde 32-33°C olacak şekilde ısıtılmalıdır. Sıcaklık her 3 günde 1°C düşürülerek 21. günden sonra 20-22°C' de sabit tutulmalıdır. Kümes içi nispi nem oranı % 60-70 arasında olmalıdır.



İlk gün kümes içi sıcaklığı



Çemberin yerleştirilmesi

İlk günlerde ısıtma masraflarını düşürmek ve homojen bir ısıtma yapmak amacıyla kümes uygun bir materyal ile bölünmelidir. 13-15 günlük yaşa kadar civcivleri ısı merkezlerinde yemlik ile suluk civarında tutabilmek ve kenarlarda kümelenmeyi önlemek amacıyla her 600-800 civciv için 3-3,5 m çapında, 30-35 cm yüksekliğinde paslanmaz özellikte malzemeyle dairesel şekilde çevrilir.

8. Kümes Hazırlığı ve Civcivlerin Yerleştirilmesi

Aynı kümeste yılda 3-4 dönem yetiştiricilik yapılabilir. İki üretim dönemi arasında gerekli temizlik ve dezenfeksiyon yapılmalı, kümes en az 10-15 gün dinlendirilmelidir. Bu dinlendirme işlemi hastalıklardan korunma amaçlı olarak yapılır. Kümes basınçlı su ile yıkanmalı ve sonrasında kümes, kullanılan bütün ekipmanlar ve kümes çevresi hastalık etmenlerine karşı dezenfekte edilmelidir. Civcivler kuluçkahanelerden en kısa sürede, civcivlerin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde hazırlanmış kümeslere uygun şartlarda nakil edilmelidir.



Civciv yemlik ve suluğunun yerleştirilmesi

Civcivler kümese yerleştirildikten sonraki 1-2 saat içinde temiz içme suyu kalitesinde (uygun dozda vitamin ilave edilmiş) su içmesi sağlanır, daha sonra civciv yemliklerine yeterli miktarda ve civcivlerin eşinerek dökemeyeceği kadar yem verilmelidir. İlk üç gün sonunda civciv sulukları kaldırılarak askılı suluk veya varsa nipel suluklara geçilmelidir. Birinci hafta sonunda askılı ya da otomatik yemliğe geçilmelidir.

9. Aydınlatma

Aydınlatma gün uzunluğu dikkate alınarak 20 saat aydınlık, 4 saat karanlık¹ olacak şekilde düzenlenmelidir. İlk 3 gün civcivlerin yemlik ve suluklara daha rahat alışmaları amacıyla 24 saat aydınlatma yapılmalıdır. Işık yoğunluğu kümeslerde ilk 3 gün 10 Watt/m², daha sonra kesime kadar 2 Watt/m² olacak şekilde ayarlanmalıdır. Işık kaynağı yerden 2m kadar yükseğe yerleştirilmelidir. Ani elektrik kesintilerinden dolayı piliçlerin birbirinin üstüne yığılarak ölümler meydana gelebilir. Elektrik kesintilerine karşı işletmede jeneratör bulundurulması gereklidir.

10. Havalandırma

Piliçler için yeterli oksijeni sağlamak, kümes içinde oluşan karbondioksit ve amonyak gibi diğer zararlı gazlar ile tozların kümesten atılmasını sağlamak amacıyla

¹ Avrupa Birliği kesintisiz 4 saat olmak üzere günlük toplam 6 saat karanlık uygulaması şartı getirmiştir.

havalandırma yapılmalıdır. Çoğu zaman hava değişim oranı ayarlansa bile bunun kümes içinde homojen dağılımı sağlanmalı, oluşan hava hareketinin sıcaklık ve nem gibi unsurlar arasındaki dengenin de sağlanması gerekir. Kümes inşa edilirken yer, yöney, büyüklük ve yalıtım durumu ile bölgenin iklim şartlarının bilinmesi etkin ve ekonomik bir havalandırmanın sağlanabilmesi için önemlidir.



Büyütme döneminde civcivler-piliçler

11. Nakliye ve kesim

Hayvanların nakilleri stressiz ve kısa zamanda gerçekleştirilecek şekilde yapılır.

Yükleme ve boşaltma işlemleri dikkatlice ve hayvanları zorlamak amacıyla elektriksel uyarıcı alet kullanılmadan gerçekleştirilir. Nakliye öncesi ve esnasında herhangi bir yatıştırıcı ilaç kullanılmaz.

Kara taşımacılığında 8 saatte bir yemleme, sulama ve dinlendirme için mola verilir.

Kasaplık hayvanlara kesim esnasında stres yaratmayacak şekilde davranılır. Piliçlerin kesiminden sonra, mezbaha, kesimhane ve kombinalar izin verilen maddeler ile temizlendikten sonra, organik hayvanların kesimi yapılır.



12. Hayvan sağlığı ve veteriner müdahalesi

Organik hayvan yetiştiriciliğinde, hayvan sağlığında koruyucu hekimlik esastır. Uygun damızlık ırklar seçilir.

Hayvanların doğal bağışıklıklarını artırıcı düzenli egzersiz için gezinti alanlarına veya otlaklara ulaşımı ve kaliteli yem kullanımı sağlanır.

Tüm önleyici tedbirlere rağmen bir hayvanın hastalanması veya yaralanması durumunda, uygun bir barınakta izole edilerek, derhal tedavi edilir.

Kimyasal olarak sentezlenmiş veteriner tıbbi ürünler veya antibiyotikler, hastalık önleyici uygulamalar için kullanılamaz.



Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
İncir Araştırma İstasyonu Müdürlüğü

www.incir.gov.tr